

55 **מְסֻאָבוֹת** [–שאינן נטולות]. ואף שעשו חכמים ידים לא נטולות
 56 שניות לטומאה, אין הן מטמאות בהמה חיה ועוף אלו, **לְפִי שְׁלֹא**
 57 **הוֹבְשָׁרוּ בָדָם**, ואין האוכלים מקבלים טומאה עד שיוכשרו לכך על
 58 ידי נפילת משקה עליהם.
 59 **רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר**, אף על פי שלא בא משקה עליהם הם מקבלים
 60 טומאה, משום שהוֹבְשָׁרוּ בְּשִׁחִיטָהּ. שכן מתוך שהשחיטה מתירה
 61 את הבשר מידי איסור אבר מן החי, הרי היא גם מחשיבה אותו
 62 למאכל הראוי לקבלת טומאה.

נמרא

63 סדר מדרגות הטומאה כך הוא. א. מקור הטומאה עצמו, כגון שרץ
 64 או נבלה או אדם שנטמא בטומאת מת, נקרא 'אב הטומאה', והוא
 65 מטמא במגעו אוכלים ומשקים, אדם וכלים וכן אוכלים ומשקים. ב.
 66 כל הנוגע באב הטומאה נעשה 'ראשון לטומאה', והרי הוא מטמא
 67 אוכלים ומשקים במגעו. ג. אוכלים ומשקים הנוגעים בראשון
 68 לטומאה נעשים 'שניים לטומאה', והרי הם מטמאים תרומה וקדשים,
 69 אבל אינם מטמאים חולין. ד. תרומה וקדשים הנוגעים בשני לטומאה
 70 נעשים 'שלישיים לטומאה', והרי הם מטמאים קדשים, אבל לא
 71 תרומה וחולין. ה. קדשים הנוגעים בשלישי לטומאה נעשים 'רביעיים
 72 לטומאה', והרי הם נאסרים באכילה ונפסלים מהקרבה על גבי
 73 המזבח.

74 מקשה הגמרא: מבואר במשנתנו ב**מַעֲמָא** שבהמה חיה ועוף אלו
 75 נאכלים בידי מסואבות, משום **דְּלֹא יֵצֵא מִהֶן דָּם** בשחיטתם, ולא
 76 הוכשרו לקבלת טומאה. **הָא אִם יֵצֵא מִהֶן דָּם** בשחיטתם והוכשרו
 77 על ידי דם זה אין הם **נֹאכְלִים בְּיָדֵים מְסֻאָבוֹת**, כדי שלא ייטמאו
 78 מחמת מגע ידים אלו. וקשה, **אִמַּאי** הם נטמאים מחמתן, הלא **יָדִים**
 79 **שְׁנִיּוֹת** לטומאה הן מגזירת חכמים, ואין **שְׁנֵי** לטומאה **עוֹשֶׂה** את
 80 הנוגע בו **לְשִׁישֵׁי** לטומאה **בְּחולִין**.

81 מפרשת הגמרא את קושייתו: **וּמַאי דְּבְחולִין עֲסָקִינָן** ולא בקדשים,
 82 ארבע ראיות לדבר. מִדְּקָתְנִי במשנה גם **הִיָּח** מוכח שמדובר
 83 בחולין, **דְּאִילּוּ** מדברת המשנה בקדשים, וכי **הִיָּח בְּקַדְשִׁים מִי**
 84 **אִכָּא**, והרי רק בהמה ועוף קרבים למזבח. ותו – ועוד יש להוכיח
 85 כן, **דְּאִי בְּקַדְשִׁים**, וכי יתכן שאם לא יצא מהן דם פשרה. והרי הוא
 86 [–הבשר] **עֲצָמוּ לְדָם הוּא צָרִיד**, שכן אין בשר הקרבן נותר באכילה
 87 עד שזרק דמו על המזבח. ותו, **אִי בְּקַדְשִׁים**, וכי אם יצא מהן דם
 88 **מִי מְכַשֵּׁר** דם זה לקבלת טומאה. והאמר **רַבִּי הֵיִיא בַר אֲבָא אָמַר**
 89 **רַבִּי יוֹחָנָן**, מִנֵּן לְדָם קַדְשִׁים שְׂאִינוּ מְכַשֵּׁר אֶת הָאוֹכְלִים לְקַבֵּל
 90 טומאה בנפילתו עליהם, ממה **שֶׁנֶּאֱמַר בְּדָם** (דברים יב כד) 'לא תאכלנו,
 91 **עַל הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ בְּמַיִם**. ומכאן שדווקא דם בהמת חולין שהוא
 92 **נִשְׁפָּךְ בְּמַיִם** ואינו טעון זריקה על המזבח הוקש למים, ומכשיר את
 93 האוכלים לקבלת טומאה בנפילתו עליהם, אבל דם קדשים שְׂאִינוּ
 94 **נִשְׁפָּךְ בְּמַיִם** אלא נזרק על גבי המזבח לא הוקש למים, ואִינוּ
 95 **מְכַשֵּׁר**. ותו, שהרי **אִי בְּקַדְשִׁים**, וכי אם לא יצא מהם דם לא
 96 **מְתַבְּשָׁרִי** לקבלת טומאה, ליתבשרי **בְּחִיבַת תְּקִדָּשׁ** – הלא יש להם
 97 להיות מוכשרים לקבלת טומאה מחמת חביבות וחשיבות הקדשים,
 98 ואפילו בלא הכשר משקים. דְּהָרִי קָיָיֵמָא לָן, שחיבת התקדש
 99 **מְכַשֵּׁרְתָן** לקדשים להיחשב כאוכלים ולהיות ראויים לקבלת
 100 טומאה.

101 מתרצת הגמרא: **אָמַר רַב נְחֶמְן אָמַר רַבָּה בַר אֲבִיהֵי**, הֲכֹא בְּהַמָּה
 102 חיה ועוף של חולין שֶׁלְקָחָן בִּירוּשָׁלַיִם בְּכֶסֶף מַעֲשָׂר שְׁנֵי עֲסָקִינָן,
 103 שנתפסת בהן קדושת מעשר שני שאינו נאכל בטומאה, בין בטומאת
 104 המעשר ובין בטומאת האדם האוכל. ומשנתניו סוברת שמעשר שני
 105 דינו כתרומה, ועל ידי מגעו בשני לטומאה הרי הוא נעשה שלישי
 106 לטומאה ונפסל לאכילה. וְדִלָּא בְּשִׁיטַת רַבִּי מַאֲרִי. דְּתַנֵּן בְּמַסַּכְתָּא
 107 פְּרָה (פ"א מ"ה),

108

1 **מִי מַצְטַרֵף הַסִּימָן הַרְאִשׁוֹן** בשחיטתו לסימן שני לטהרה ליד מידי
 2 **נְבִלָה**, או שלא מצטרפות שחיטותיהם זו לזו לטהר את האבר, שכן
 3 שחיטת הסימן הראשון היתה ראויה גם לטהר וגם להתיר באכילה,
 4 ושחיטת השני אינה ראויה אלא לטהר, ואינן מצטרפות. והרי **עַד**
 5 **כָּאֵן לֹא אִיבְעִיָא** לָן בבני מעיים שניקבו בין שחיטת הקנה לשחיטת
 6 הושט **אֲלֵא** רק לענין צירוף שני הסימנים כדי לטהרה מידי **נְבִלָה**,
 7 **אֲבָל בְּאֲכִילָה** פשוט לו שהיא **אֲסוּרָה**. ומכאן ראיה שחור בו רב זירא
 8 מסברתו לעיל שאין טרפה לחצי חיית.

9 רב אחא דוחה את ראיית רבינא: **אָמַר לִיה רַב אֲחָא בַר רַב לְרַבִּינָא**,
 10 **דְּלִמָּא לְעוֹלָם לֹא תִרְדּ בֵּיה** רב זירא מסברתו האמורה, ומתיר אף
 11 טרפת בני מעיים לאחר שחיטת הקנה. ומה שהסתפק **רַבִּי יוֹרְא** לענין
 12 טומאת נבלה, **לְדַבְּרֵי דְרַבָּא קְאָמַר** – לפי שיטת רבא הסתפק כן,
 13 ואולם ליה עצמו **לֹא סְבִירָא לִיה** כן, אלא סובר שאם ניקבו בני
 14 מעיים בין סימן לסימן היא מותרת אף באכילה.

15 הגמרא מביאה דין העולה מדברי ריש לקיש האמורים: **אָמַר רַב**
 16 **אֲחָא בַר יַעֲקֹב**, שְׁמַע מִינָהּ מְדַרְבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקִישׁ הַסּוּבֵר שֶׁלֹּאֲחֹר
 17 שחיטת הקנה נחשבת הריאה כמאן דמנחא בדיקולא, שְׁמוֹמְנִין
 18 וְיִשְׂרָאֵל לְסַעוּדָה עַל פְּנֵי מַעֲיִים ועל האברים הפנימיים של הבהמה,
 19 ובכלל זה הריאה, ואולם אין מוֹמְנִין עוֹבְדֵי בּוֹכְבִים לְסַעוּדָה עַל
 20 פְּנֵי מַעֲיִים, לפי שהם אסורים באכילת הריאה. **מַאי מַעֲמָא**, משום
 21 שִׁישְׂרָאֵל דְּבִשְׁחִיטָה תְּלִיא מִלְתָּא – תלוי היתר הבשר מאיסור אבר
 22 מן החי, בִּין דְּאִיכָא שְׁחִיטָה מְעַלְיָתָא, אִישְׁתְּרִי לָהּ – הותרה לו
 23 אף הריאה. ואפילו שבשעה שנחשבה הריאה כעקורה עדיין חייתה
 24 הבהמה, אין היא נאסרת משום אבר מן החי, לפי שעצם מעשה
 25 השחיטה מתיר מידי איסור זה, ולא מיתת הבהמה. מה שאין כן
 26 בעוֹבְדֵי בּוֹכְבִים דְּבִנְחִירָה כְּגֵי לָהּ, ולא נאמר להם דין שחיטה,
 27 וּבְמִיתָה תְּלִיא מִלְתָּא – תלוי היתר איסור אבר מן החי ולא
 28 בשחיטה, הֵנִי [–ריאה זו] כְּבָאֵר מִן הָחַי דְּמוּ, שהרי בשחיטת הקנה
 29 כבר נפרדה מגוף הבהמה בעודה בחייה.

30 רב פפא מקשה ומתריך על הדין האמור: **אָמַר רַב פַּפָּא**, הוּהוּ יְתִיבָא
 31 קְמִיה דְּרַב אֲחָא בַר יַעֲקֹב, וְכַעֲי דְאִימָא לִיה – ישבתי לפני רב אחא
 32 בר יעקב ורציתי לומר לו, מִי אִיכָא מִיַּד – האם יתכן שיהיה דבר
 33 דְּלִישְׂרָאֵל הוּא שְׂרִי [–מותר] וְלַעוֹבֵד בּוֹכְבִים הוּא אֲסוּר. והרי
 34 כשיצאו בני ישראל מכלל בני נח, להתקדש בקדושה יתירה יצאו,
 35 ולא כדי להקל עליהם. אך נמנעתי ולא אָמַרְי לִיה טענה זו, משום
 36 דְּאִמַּינָא [שאמרתיו] בלבי, הָא מַעֲמָא קְאָמַר לְדַבְּרֵיהּ, שהשחיטה
 37 מתירה מידי איסור אבר מן החי דווקא לישראל שנצטוו על
 38 השחיטה, אבל לבני נח לא הותר איסור זה אלא על ידי מיתה.

39 הגמרא מוכיחה מברייתא שלא כרב אחא בר יעקב: **תַּנְיָא דְּלֹא כְּרַב**
 40 **אֲחָא בַר יַעֲקֹב**. שכן שנינו בברייתא, הַרְוִצָה לְאָבּוּל בֶּשֶׂר מִבְּהֵמָה
 41 לאחר שחיטתה קודם שֶׁתִּצָּא נִפְשָׁהּ, הוֹתֵף בְּיַת פֶּשֶׁר מִבֵּית
 42 הַשְּׁחִיטָה, וּמוֹלְחוּ יָפֶה יוֹתֵר מְבַשֵּׂר אַחַר, וּמְדִיחוּ יָפֶה יָפֶה,
 43 וּמִמַּתִּין לָהּ עַד שֶׁתִּצָּא נִפְשָׁהּ, ואחר כך אוכלו. וְאֲחֵר עוֹבֵד
 44 בּוֹכְבִים, וְאֲחֵר יִשְׂרָאֵל מוֹתְרִין בּוּ בְּבֶשֶׂר זֶה. הרי לנו כי השחיטה
 45 מתירה מידי אבר מן החי אף לנכרי אף קודם מיתת הבהמה.
 46 וברייתא זו מְסִייעַ לִיה לְרַב אִידִי בַר אֲבִין. דְּאָמַר רַב אִידִי בַר אֲבִין
 47 אָמַר רַבִּי יַצְחָק בַּר אֲשִׁיאָן, הַרְוִצָה שְׂבִירָא, הוֹתֵף בְּיַת פֶּשֶׁר
 48 מִבֵּית שְׁחִיטָתָהּ שֶׁל בְּהֵמָה, וּמוֹלְחוּ יָפֶה יָפֶה, וּמְדִיחוּ יָפֶה יָפֶה,
 49 וּמִמַּתִּין לָהּ עַד שֶׁתִּצָּא נִפְשָׁהּ, ואוכלו. וְאֲחֵר עוֹבֵד בּוֹכְבִים וְאֲחֵר
 50 יִשְׂרָאֵל מוֹתְרִין בּוּ בְּבֶשֶׂר זֶה.

משנה

51 המשנה מביאה מחלוקת תנאים בהכשר בעלי חיים שחוטטים
 52 לטומאה: הַשּׁוֹחֵט בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף יָפֶה וְלֹא יֵצֵא מִהֶן דָּם, הרי הם
 53 כְּשִׂרִים. וְמֵאֲחֵר שֶׁלֹּא יֵצֵא מֵהֶם דָּם הרי הם נֹאכְלִין אִפִּילוּ בְּיָדֵים

54

59 בְּתַרְוֵמָה וְקִדְשִׁים דְּחִמְרִי, שכן חמור דינם לענין טומאה יותר
 60 מחולין. אֲבָל לְחֻלִּין יָדִים אֵלּוּ שְׁנֵיזוֹת הַיָּוֵי, וכשיטת חכמים. על כן
 61 לא העמיד רב פפא את המשנה בשיטתו.
 62 שוב מקשה הגמרא: וְלִיְהוֹיִן נְפִי – הלא אף אם יהיו הידים שְׁנֵיזוֹת
 63 בלבד, עדיין מתפרשת היטב משנתנו לשיטת רבי עקיבא. דְּהָא
 64 שְׁמַעִינָן לִיה לְרַבִּי עֲקִיבָא דְאָמַר, שְׁנֵי עוֹשֵׂה שְׁלִישִׁי אִף בְּחֻלִּין.
 65 ועל כן אם הוכשר הבשר על ידי דם השחיטה אינו נאכל על ידי ידים
 66 שהן שניות לטומאה, משום שהוא נעשה מחמתו שליש לטומאה אף
 67 בחולין. דְּהֵנָּה בְּסוּטָה (כז), בּוּ פְּיֹם שְׁהִתְמַנָּה רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִי עֲזַרְיָה
 68 לְשֵׁי אֵי דְרַבִּי עֲקִיבָא, נִאֲמַר בְּטוֹמַאת שְׂרָץ (ויקרא יא לג) 'אֲבָל כָּלִי
 69 חֲרָשׁ וְגו' יִטְמָא'. שכל כלי חרס נטמא על ידי נפילת שרץ לתוכו
 70 ונעשה ראשון לטומאה, ומטמא אוכלים ומשקים שנפלו לתוכו,
 71 ועושה אותם שניים לטומאה. אלא ש'טְמָא' לֹא נִאֲמַר על האוכל
 72 הנופל לתוכו אלא 'יִטְמָא', שמשמעו טמא אף לְטְמָא אֲחֵרִים. לִיְמָד
 73 כתוב זה על כָּבֵד שהוא שְׁנֵי לטומאה, שְׁהוּא עוֹשֵׂה את הנוגע בו
 74 לְשִׁישִׁי לטומאה אפילו בחולין. מתרצת הגמרא: דְּלְטְמָא הֵינִי מִלִּי
 75 ששני עושה שליש בחולין לדעת רבי עקיבא, דווקא בשני הטמא
 76 בְּטוֹמַתָּה דְאֲזִרְיָתָא, אֲבָל בְּטוֹמַת יָדִים שאינה אלא מְדַרְבְּנָן, אף
 77 לרבי עקיבא שני לֹא עוֹשֵׂה שליש בחולין. על כן הוצרך רב פפא
 78 להעמיד את משנתנו בידיים שהן ראשונות לטומאה, וכשיטת רבי
 79 שמעון בן אלעזר.
 80 הגמרא מביאה ביאור נוסף במשנתנו: כל המקבל על עצמו לאכול
 81 חולין בדרגת טהרה של תרומה, נתפס על מאכלי החולין שלו דין
 82 טהרה של תרומה, והרי הם נטמאים אף על ידי שני לטומאה כדין
 83 תרומה עצמה. וכן המקבל על עצמו לאכול חולין בדרגת טהרה של
 84 קדשים, נתפס על מאכלי החולין שלו דין טהרת קדשים, ואם נגעו
 85 בשני לטומאה הרי הם נעשים שלישיים לטומאה, וכן אם נגעו
 86 בשלישי לטומאה הרי הם נעשים רביעיים לטומאה. וְאָמַר רַבִּי
 87 אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי הוֹשֵׁעִיא, הֵבֵא בְּמִשְׁנֵינוּ בְּחֻלִּין שְׁנַעֲשׂוּ עַל
 88 מְהֵרָת חֲקֵשׁ עֲסֻקִינוּ, על כן הם נטמאים אף על ידי ידים שהם
 89 שניות בלבד, שכן בקודש שני עושה שליש, והוא הדין בחולין
 90 שנעשו על טהרת הקודש. ולפי זה שניה המשנה לֹא בְּשִׁיטַת רַבִּי
 91 הוֹשֵׁעַ הַסוֹבֵר שאין שני עושה שליש בחולין שנעשו על טהרת
 92 בקודש, מהטעם שיבואר להלן.
 93 (דְּתַנִּיא) [דְּתַנִּין] בְּטַהֲרוֹת (פ"ב מ"ד), אף שמן התורה אין אדם נטמא
 94 אלא על ידי אב הטומאה ולא על ידי ראשון לטומאה, מכל מקום
 95 גזרו חכמים טומאה על האדם האוכל מאכלים טמאים או השותה
 96 משקים טמאים, ואף שאינם אלא תולדת הטומאה. ונחלקו תנאים
 97 בדרגת הטומאה שגזרו על אדם זה. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, אִם הָאוֹכֵל
 98 אוֹכֵל שְׁהוּא רִאשׁוֹן לטומאה, נעשה אף הוא רִאשׁוֹן לטומאה. וכן
 99 מי שאוכל מאכל שהוא שְׁנֵי לטומאה, נעשה אף הוא שְׁנֵי לטומאה.
 100 וכן האוכל מאכל שהוא שְׁלִישִׁי לטומאה, הרי הוא נעשה שְׁלִישִׁי
 101 לטומאה. ואף שבדרך כלל הדבר הנטמא יורד בדרגה אחת מדרגת
 102 הדבר המטמא, אבל האוכל אוכל טמא נטמא באותה דרגת טומאה
 103 של המאכל. וְרַבִּי הוֹשֵׁעַ אָמַר, אִם הָאוֹכֵל אוֹכֵל שְׁהוּא רִאשׁוֹן
 104 לטומאה וְכֵן הָאוֹכֵל מאכל שהוא שְׁנֵי לטומאה, הרי הוא נעשה שְׁנֵי
 105 לטומאה. אבל אם אכל מאכל שהוא שְׁלִישִׁי לטומאה, הרי הוא
 106 נעשה שְׁנֵי רק לְגַבִּי קִרְשֵׁי, שאם נגע בקדשים הרי הוא עושה אותם
 107 שלישיים לטומאה. וְאוֹלָם אִין הוּא נַעֲשֵׂה שְׁנֵי לְגַבִּי תְרוּמָה, ואינו
 108 פוסל אותה במגעו. ומפרש רבי יהושע, האוכל הראשון והשני
 109 ושלישי האמורים כאן, כְּבוֹלִם הַכוּוּנָה היא לחולין שְׁנַעֲשׂוּ עַל מְהֵרָת
 110 תְרוּמָה. כלומר, במי שקיבל על עצמו לאכול חולין בטהרת תרומה,
 111 שדין חולין אלו כדין תרומה, שאם נגע בהם שני לטומאה הרי הם
 112 נעשים שלישיים לטומאה.
 113 מדייקת מכך הגמרא: דווקא חולין על מְהֵרָת תְרוּמָה, אִין – נתפס
 114 בהם דין תרומה, והרי הם נעשים שלישיים לטומאה כדין התרומה
 115 עצמה, אבל חולין הנעשים על מְהֵרָת חֲקֵשׁ לֹא נתפס בהם דין
 116 קדשים. וקִבְּרַב רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, חוּלִין שְׁנַעֲשׂוּ עַל מְהֵרָת חֲקֵשׁ אִף לִית
 117 המשך בעמוד קל

1 כָּל דָּבָר הַמְעוֹזֵן בְּיָאת מִים (נטילה או טבילה) מְדַבְּרִי סוּפְרִים, כגון
 2 ידים הטעונות נטילה שהן שניות לטומאה, או אדם שכל גופו טמא
 3 מדרבנן בטומאת שני, מְטַמָּא אֶת חֲקֵשׁ [–הקדשים] ועושה אותו
 4 שלישי לטומאה, שבכוחו לעשות קדשים אחרים רביעיים לטומאה.
 5 וְכֵן פּוֹכֵל שְׁנֵי לטומאה זה אֶת הַתְרוּמָה מאכילה. וְאוֹלָם מוֹתֵר הוּא
 6 שני מדרבנן זה בְּאִכִּילת חוּלִין וּבְאִכִּילת מַעֲשֵׂר. דְּכַרִּי רַבִּי מֵאִיר.
 7 וְחֲכָמִים אוֹפְרִים אִף בְּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי. ולפי שיטת חכמים האוסרים
 8 במעשר יש להעמיד את משנתנו בבהמה שנלקחה במעות מעשר
 9 שני, שאינה נאכלת בטומאה כמעשר שני עצמו. ועל כן אם הוכשרה
 10 על ידי דם שחיטה אסור לאוכלה בידיים מסואבות.
 11 מְתַקֵּף לָהּ רַבִּי שִׁמִּי בְּרַ אִשִּׁי לְרַב נַחֲמָן, מִמָּא – מנין שכן היא דעת
 12 חכמים, דְּלְמָא עַד כָּאֵן לֹא פְּלִיגִי רַבְּנָן עֲלֵיהּ דְּרַבִּי מֵאִיר, אֵלּא
 13 באדם שגופו או ידיו שניים לטומאה, ואסרוהו בְּאִכִּילת מַעֲשֵׂר שְׁנֵי.
 14 אֲבָל בְּנִינְעָה דְּמַעֲשֵׂר בשני וכמו כן בְּאִכִּילת חוּלִין בידיים שאינן
 15 נטולות, לֹא פְּלִיגִי חכמים, ומודים שאין דינם כתרומה. וְאִם כֵּן עֲדִין
 16 תְמוּדָה מִשְׁנֵינוּ, דְּהָא בְּנִינְעָה של הידים בבשר היא מדברת. וכן
 17 מוכח ממה מְדַבְּרֵנִי 'אֲבָלִין בְּיָדֵים מְסוּאָבוֹת', ולא 'אוכלים אותם
 18 מי שידיהם מסואבות', וְמִי לֹא עֲסֻקִינוּ דְּקָא סְפִי לִיה תְּכַרְיָה – האם
 19 לא משמע שמדובר גם באופן שירי האוכל עצמו טהורות ורק ידי
 20 האדם שמאכלו מעשר, לפיכך אי אפשר להעמידה בבשר
 21 הקדוש בקדושת מעשר, שהרי מעשר אינו נפסל במגע שני לטומאה.
 22 הגמרא מביאה ביאור אחר במשנה: אֵלּא אָמַר רַב פְּפָא, הֵבֵא
 23 בְּיָדֵים תְּחִלּוֹת [ראשונות] לטומאה עֲסֻקִינוּ ולא בשניות, ומשנתנו
 24 בשיטת רבי שמעון בן אלעזר היא שניה. דְּתַנִּיא, אִין יָדִים תְּחִלּוֹת
 25 לְחֻלִּין, אלא רק בתרומה וקדשים. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אָמַר
 26 מְשוּם רַבִּי מֵאִיר, יֵשׁ יָדִים שְׁהוּן תְּחִלּוֹת לְחֻלִּין, וְשְׁנֵיזוֹת לְתְרוּמָה.
 27 ובסמוך יבוארו דבריו אלו. ומעתה יש לפרש את משנתנו כשיטתו,
 28 שאילו היה מוכשר הבשר על ידי דם השחיטה היה נטמא במגע ידים
 29 אלו.
 30 מקשה הגמרא על דברי רבי שמעון בן אלעזר: תְּחִלּוֹת לְחֻלִּין אִין –
 31 וכי ידים יכולות להיות ראשונות לטומאה לחולין ולתְרוּמָה לֹא.
 32 והרי אם הן ראשונות לחולין כל שכן שהן ראשונות לתרומה.
 33 מתרצת הגמרא: הֵבֵי קְאָמַר, יָדִים תְּחִלּוֹת לטומאה מצאנו אף
 34 לְחֻלִּין, וכל שכן לתרומה. אבל יָדִים שְׁנֵיזוֹת, לְתְרוּמָה אִין – ידים
 35 אלו פוסלות תרומה, אבל לְחֻלִּין הֵן לֹא פוֹסְלוֹת, שכן שני לא עושה
 36 שלישי בחולין.
 37 שואלת הגמרא: וְמִי אִיכָא יָדִים בלבד שיהיו תְּחִלּוֹת לטומאה. והרי
 38 אם נטמא האדם בכל טומאה שהיא, טמא כל גופו, ולא הידים בלבד.
 39 ואם משום גזירת חכמים על הידים, הרי לא גזרו עליהן אלא טומאת
 40 שניות בלבד.
 41 משיבה הגמרא: אִין – מצאנו ידים ראשונות. דְּתַנִּיא, אִם שִׁנְכַס
 42 ראשו ורובו לתוך בית מנוגע בנגעי בתים, נטמא מן התורה. אבל אם
 43 הִכְנִים רק את יָדָיו לְבֵית הַמְנוּנְעָה, אין כל גופו טמא. אלא גזרו
 44 חכמים על יָדָיו בלבד להיות תְּחִלּוֹת [–ראשונות] לטומאה. דְּכַרִּי
 45 רַבִּי עֲקִיבָא. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים, גזרו חכמים על יָדָיו אלו להיות
 46 שְׁנֵיזוֹת בלבד. וביאור המחלוקת הוא, דְּכֹלִי עֲלָמָא מוֹדִים שְׁבִיֵּא
 47 בְּמַקְצֵת הגוף לתוך הבית לֹא שְׁמָה פִּיאָה, ומן התורה אינה מטמאה
 48 כּלל. וְהֵבֵא בְּגוֹרְהָ יָדָיו אִמּוּ גוֹפִי קָא מִפְּלִגִי. שטימא את הידים
 49 כדי שלא יבואו לטהר אף את הנכנס בכל גופו שהוא טמא מן התורה.
 50 אלא שנחלקו בגדר גזירה זו. מִר (רבי עקיבא) כָּבֵר, כשגזרו חכמים
 51 על ידים אלו, יָדָיו בְּגוֹפִי שְׁוִינְהוּ [עשאום] רַבְּנָן, וכשם שהנכנס בכל
 52 גופו לבית המנוגע נעשה ראשון לטומאה, כן הידים שנכנסו לבית זה
 53 נעשות ראשונות לטומאה. וְמִר (חכמים) כָּבֵר, כשגזרו על יָדִים
 54 אלו, בְּיָדִים שאינן נטולות דְּעֲלָמָא שְׁוִינְהוּ רַבְּנָן, שאינן אלא שניות.
 55 מקשה הגמרא: למה הוצרך רב פפא להעמיד את משנתנו כרבי
 56 שמעון בן אלעזר, וְלִקְרָמָה רַבִּי עֲקִיבָא דְאָמַר בְּפִירוּשׁ שְׁדִין
 57 שנכנסו לבית המנוגע תְּחִלּוֹת הַיָּוֵי.
 58 מתרצת הגמרא: דְּלְמָא, כִּי קְאָמַר כֵּן רַבִּי עֲקִיבָא, הֵינִי מִלִּי רק

המשך ביאור למס' חולין ליום שישי עמ' ב

1 כִּהוּ שְׁלִישֵׁי לְטוּמְאָה, לְפִי שְׁאִין אָדָם יִכּוּל לְקַבֵּל עַל עֲצָמוֹ לֹאכּוּל
2 חוֹלִין בְּטֹהַר קוֹדֵשׁ מִשּׁוּם שְׁבִטְלָה דַּעְתּוֹ וְאִין בְּדַבְרֵיו כְּלוּם, וְהָרִי הֵם
3 כְּחוֹלִין בְּעֵלְמָא שְׁאִין בְּהֵם אֵלֹא שְׁנֵי לְטוּמְאָה. וְעַל כֵּן אֵי אִפְשָׁר
4 לְהַעֲמִיד אֶת הַמִּשְׁנָה בְּשִׁטְתּוֹ, שְׁהָרִי מְבוֹאָר בְּהַ שְׁהִידִים הַשְּׁנִיּוֹת
5 מִטְּמָאוֹת אֶת בֶּשֶׂר הַחוֹלִין שְׁנַעֲשָׂה עַל טֹהַר הַקּוֹדֵשׁ, וְלִרְבִּי יְהוֹשֻׁעַ

6 דִּינָם כְּחוֹלִין. אֵלֹא בְּהַכְרַח הוֹלַכְתָּ הַמִּשְׁנָה בְּשִׁטְתָּ רַבִּי אֲלִיעֶזֶר
7 שְׁסַתָּם וְאָמַר שִׁישְׁנוֹ אוֹכֵל חוֹלִין שֶׁהוּא שְׁלִישֵׁי לְטוּמְאָה, וּמִשְׁמַע בֵּין
8 שְׁנַעֲשָׂה עַל טֹהַר תְּרוּמָה וּבֵין שְׁנַעֲשָׂה עַל טֹהַר הַקּוֹדֵשׁ.
9 מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: לְמָה לּוֹ לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְהַעֲמִיד אֶת הַמִּשְׁנָה בְּחוֹלִין
10 שְׁנַעֲשָׂה עַל טֹהַר הַקּוֹדֵשׁ שֶׁלֹּא בְּשִׁטְתָּ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְלֹאֲקָמָה